

Chuyện Cô Giáo Làng Mê Lan

Tôi sinh ra và lớn lên trong một gia đình đông con ở một vùng quê nghèo khó. Ngày còn bé, tuổi thơ của tôi gắn bó với những cánh đồng và dòng sông.

Kỷ niệm tuổi thơ của tôi là những buổi chăn trâu, chăn gống nhiều hơn là kỷ niệm về những ngày đi học. Những đứa trẻ như tôi thời bấy giờ còn đói ăn, thiếu mặc nhưng tôi vẫn rất mộng mơ. Tôi có thể ngồi hàng giờ để ngắm trời mây, ngắm nhìn những dãy núi ở đâu xa lắm in thẫm trên nền trời xanh trong cùng những đám mây trắng bồng bênh trôi hay những bông hoa súng, hoa chang chang trong những con sông, nương máng cũng đủ chỗ cho tôi thả hồn vào đó rồi. Ôi! những vẻ đẹp bình dị của làng quê ấy giờ đây không còn nữa. Đâu rồi những khoảng trời mộng mơ? Đâu rồi những cánh đồng lúa bát ngát thẳng cánh cò bay? Còn đâu những con sông hiền hòa nước trong vắt nhìn thấy cả đáy bùn cùng với đàn cá rô, cá cờ đang bơi lội. Thay vào đó bây giờ là những lò gạch, làng xóm lan ra che khuất cả cả cánh đồng. Những con sông nước đen bốc mùi khó chịu. Làng xóm cũng thay đổi rất nhanh, những ngôi nhà cao tầng mọc lên chen chúc nhau. Cuộc sống đầy đủ hơn. Ai ai cũng hối hả lao vào công việc kiếm sống. VẬY mà tôi như người lạc lõng giữa cái guồng quay hối hả ấy. Quê tôi, những đàn bà con gái ở tuổi tôi, không nói gì đến nông dân mà kể cả giáo viên ở huyện tôi, ai cũng còn đang bận rộn, toan tính với cơm áo, gạo tiền. Mặc dù tôi cũng chẳng có nguồn thu nhập nào hơn họ nhưng tôi lại mê mẩn vì lan. Những cây lan là niềm vui của tôi, nó lấp đi những khoảng trống trong tâm hồn tôi. Nó làm dịu đi những áp lực của cuộc sống còn nhiều khó khăn vất vả.

Tôi yêu hoa lan từ khi còn trẻ, ngày ấy tôi hay đọc tiểu thuyết. Khi đó tôi chưa biết hình dạng hoa lan là gì, tôi chỉ biết là hoa lan rất đẹp mà những người lính thường lấy lan rừng tặng cho người con gái mình yêu thương. Tôi cảm nhận được vẻ đẹp tinh khôi của lan rừng qua những trang tiểu thuyết.

Thế rồi một lần, anh họ tôi đi thực tập ở đâu đó về cho tôi một giò lan. Anh bảo: “*Lan tai trâu đấy!*” Tôi vô cùng thích thú và cũng tin đó là lan tai trâu thật. Tôi liên tưởng ngay vì lá nó giống cái tai trâu nên nó có tên là tai trâu.

Nhưng sau này khi đã biết hơn về lan tôi mới biết đó không phải là lan tai trâu mà phải gọi là đại châu mới đúng những đó hoa mọc chỉ chít như được kết lại thành một chuỗi hạt châu.

Còn cây lan ông anh họ cho, hoa của nó giống như những vì sao nên tôi cứ gọi nôm na là lan sao và sau này tôi mới biết thực ra chỉ là cây cẩm cù (*Hoya carnosa*) một loại giây leo, mà nhiều người gọi lầm là lan cẩm cù, cây lan sáp, lan cầu lông, lan cầu, lan anh đào.

Thế rồi lớn lên tôi xây dựng gia đình. Chồng đi công tác xa, con còn nhỏ bé, cuộc sống khó khăn với bộn bề công việc, cái tính “lãng mạn” mê lan của tôi đành gác lại. Bây giờ, con đã lớn hơn không mất nhiều công sức để chăm con như ngày trước nữa, cuộc sống đã tạm ổn định cái lãng mạn lại trỗi dậy trong tôi. Cách đây vài năm, tôi có được một giò lan Đại châu thật sự với ba ngọn của ông anh chồng cho. Lúc ấy tôi mới biết thế nào là lan Đại Châu.

Mùa xuân năm ấy có một ngọn ra hoa được một bông. Cánh hoa màu trắng có điểm pha màu tím nhạt. Lúc ấy tôi mãi nguyện lăm, ra ngắm, vào ngắm. Thấy vậy chồng tôi bảo: “*Anh chỉ thấy nó giống hoa bèo tây thôi.*” Đúng vậy, với những người vô tình, nó chẳng có gì đáng nói, nó giống như hoa bèo tây. Nhưng đối với tôi, hoa lan Đại châu không đẹp lộng lẫy như một số

loài hoa khác, nó có vẻ đẹp bình dị, mộc mạc nhưng cũng đủ làm đắm say lòng tôi rồi.

Mùa hè năm 2008, tôi đi chăm sóc mẹ chồng ốm tại bệnh viện, nhờ chồng con ở nhà tưới hộ cây lan đại châu. Không biết chồng con tưới hộ như thế nào mà cây lan bị bệnh (Tôi cho rằng chồng con tưới vào lúc tối quá và cũng có thể là nước tưới chưa qua lọc). Lá vàng và xuất hiện những đốm tròn màu vàng rồi chuyển sang màu nâu sậm. Tôi buồn lắm! Lo sợ cây lan sẽ chết mất. Nơi tôi ở lúc bấy giờ không có mấy người biết đến lan.

Rất may là có một người ở đâu về thuê đất trồng lan. Tôi mạo muội đến mua thuốc về trị bệnh cho cây đại châu. Đến nơi, tôi ngất ngây vì những cây lan của họ. Ngất ngây không phải vì đẹp mà vì nhiều, vì lúc ấy họ

mới trồng và chưa có hoa và đó là lần đầu tiên tôi nhìn thấy nhiều lan như thế. Và họ cũng trồng chủ yếu là đại châu và một số lan rừng khác. Tôi hỏi mua thuốc, họ không bán mà bảo mang đến họ phun hộ thuốc cho lan. Thật là may mắn sau khi gửi nửa tháng tôi đến xin lại, cây lan của tôi đã xanh trở lại. Thật là cảm ơn bà chủ vườn lan. Tôi cũng không cho biết là họ đã phun thuốc gì? Tôi có hỏi mua lan, họ bảo mua cũng không bán mà xin cũng không cho. Bà chủ vườn lan bảo 1 triệu một giò cô có mua được không?

Nói vậy thì tôi đầu hàng rồi, lương tháng được ba triệu còn phải cho con đi học và biết bao chi phí khác nữa làm sao dám mua. Tôi ra về mà lòng cứ ngẩn ngơ, thỉnh thoảng tôi lại đến thăm vườn lan để được xem những cây lan thế nào? Có loại lan mới nào về không? Thế rồi cũng thành quen, bà chủ cho tôi một vài nhánh lan nhỏ. Tôi cảm ơn bà chủ và bắt đầu say mê trồng lan. Lúc bấy giờ rất may mạng Internet đã về đến quê tôi, Tôi vào trang Web để học hỏi về lan, nào ngờ trên mạng mệnh mông kiến thức về trồng lan. Tôi bắt gặp được trang Web của Hội hoa lan của người Việt tại Hoa Kỳ. Tôi say sưa đọc các bài viết của mọi người và đặc biệt là của bác Đáng. Tôi xem cả các clip bác hướng dẫn về việc trồng lan. Tôi vô cùng khâm phục về những hiểu biết sâu rộng của bác về lan. Và vô cùng ngạc nhiên vì thấy bác đã cao tuổi rồi mà vẫn tinh tường, làm được nhiều việc giúp ích cho đời và giỏi giang về công nghệ thông tin đến vậy. Từ năm ấy, trang Web của Hội hoa lan Hoa kỳ là người bạn thân thiết của tôi.

Giống lan tôi có bây giờ nhiều nhất là Tam bảo sắc. Nhớ lại ngày mới trồng cây lan này tôi thấy mình thật ngớ ngẩn. Tôi trồng Tam bảo sắc vào giỏ đất nung và trên khúc gỗ khô, cây thì tôi cho bám vào thân cây vải. Tôi thấy trong mạng nói rằng lan sợ ướt và mưa nặng hạt nên cứ mưa là tôi cất lan vào trong nhà và thỉnh thoảng mới tưới, e sợ rằng lan chết vì tưới nhiều. Lúc ấy tôi chưa hiểu thế nào là đủ nước và thiếu nước. Thành ra qua một năm mà cây lan của tôi không phát triển thêm một chút nào, thậm chí lá lan nhăn nheo lại mà tôi vẫn không biết là nó đói nước. Chỉ có những cây bám vào thân cây vải thì đỡ hơn. Về sau khi trời mưa, tôi mặc kệ không cất lan vào trong nhà nữa cứ để dưới mưa vài ngày, không ngờ cây lan lại xanh tươi, rễ đâm ra tua tủa. Tôi thấy cây trồng trên giỏ đất nung kém phát triển hơn cây trồng trên thân cây vải. Thế là tôi trồng lại cho chúng bám vào thân cây vải, chúng phát triển khá nhanh. Mùa hoa vừa rồi chúng ra hoa khá

Den. devonianum

nhiều, có ngọn cho tới hai chùm hoa.

Ngày tháng qua đi, tôi cứ tích cóp dần, cây thì mua, cây thì có được nhờ trao đổi, cây thì xin. Đến bây giờ tôi cũng có được khoảng ba chục giò lan nhưng chỉ có điều chủ yếu là lan rừng, loại dễ trồng như Tam bảo sắc (*Den. devonianum*), Phi điệp (*Den. anosmum*), vũ nữ, Cattleya, hồ điệp, một số loài tôi không biết tên cứ gọi chung là Den. Mỗi loại một vài giò.

Công việc của tôi cũng khá bận rộn. Ngày ít nhất có mặt ở trường 8 tiếng. Công việc gia đình tôi cũng là người trụ cột. Tôi thường trồng lan vào thứ bảy, chủ nhật. Đôi lúc thì trồng vào buổi tối. Việc chăm sóc lan của tôi thường vào buổi sáng - trước giờ đi làm và buổi chiều - sau giờ đi làm về. Mùa hè, tôi chăm sóc lan nhiều hơn vì theo như mọi người mách bảo mùa hè lan phát triển mạnh nên tưới nước và phân nhiều hơn, còn mùa đông thì ít chăm sóc hơn. Tôi thấy việc trồng lan rất phù hợp với công việc của tôi vì nó nhẹ nhàng, mất ít thời gian chăm sóc. Mùa hè là những lúc chúng tôi được nghỉ hè nên việc chăm sóc lan thật thuận lợi. Thời gian để chăm sóc lan không nhiều nhưng thời gian để tôi ngắm nó thì rất nhiều. Ngày nào tôi cũng phải ngắm, ngày bận không ngắm được thì tối về bật đèn lên mà ngắm, không có hoa thì ngắm lá, thân, rễ. Thấy cái mầm, hay cái rễ nào mới nhú ra là cũng đủ vui rồi chứ chưa nói gì đến nụ, hoa. Những buổi đi làm về, bước vào đến cổng là tôi đã quan sát ngay những giỏ lan thân yêu, tôi thấy lòng mình nhẹ nhõm, yên bình. Công việc cũng có lúc làm tôi căng thẳng, buồn phiền nhưng được ngắm lan, chăm sóc lan, mọi ưu phiền tan biến cứ như là người ta được “từ bi, hỉ xả trước cửa phật” vậy. Nhưng cũng nhiều đêm tôi mất ngủ vì lan đấy. Đêm ngủ tôi cũng mơ thấy mình có được thêm nhiều cây lan mới, rồi cũng có đêm chợt tỉnh dậy không ngủ được cũng vì nghĩ ngợi làm sao mình có được một giàn lan để thỏa sức nuôi trồng và trưng bày? Làm sao để cứu những cây lan hồ điệp đang chết dần vì thói ngon?

Hoa lan ở vùng quê tôi là thứ xa lạ, chẳng ai quan tâm. Thấy tôi mê lan, một cô giáo trường tôi bảo: “*Bánh mì còn chưa có mà ăn, nói chi đến hoa hồng.*” Thành ra niềm say mê lan của tôi cũng khó tìm người để chia sẻ. Tôi thì thấy không phải cứ đầy đủ vật chất mới thưởng thức được cái đẹp, mới chơi được hoa. Cái quan trọng là tâm hồn người ta thế nào? Tôi yêu thiên nhiên, cỏ cây hoa lá tôi thấy mình sống đẹp hơn, giàu lòng vị tha hơn, mình có thể bỏ lại những toan tính đời thường để hướng tới cái thiện hơn.

Tôi tự đánh giá là mình mê lan nhưng không biết như vậy đã được xếp vào hàng mê lan chưa? Vì tôi thấy các bác bên Hoa kỳ có nhiều hoa lan đẹp. So với các bác bên ấy, tôi thấy mình quá bé nhỏ, cây lan của mình chỉ như cây cỏ mà thôi đâu có đẹp lộng lẫy như lan của các bác ấy. Tình cờ tôi gặp bác Đáng trên mạng, được bác động viên gợi ý viết bài về lan, tôi rụt rè e ngại không muốn viết vì kinh nghiệm và hiểu biết về lan của tôi có gì để viết cơ chứ. Tôi cứ lần lữa khát bác, nhưng hôm nay thấy ngại vì phụ công bác động viên, tôi mạo muội chia sẻ niềm đam mê lan cùng bác và những người yêu lan. Có điều gì chưa phải mong bác lượng thứ và xin chân thành cảm ơn bác đã bớt chút thời gian đọc bài viết này của cháu.

Hung Yên
Vũ thị Hoài